

UDK 336.2

Sezonsko poslovanje obrta

Vranar Krešimir, dipl. oec.

Fizičke osobe – obrtnici, uz propisane uvjete, mogu djelatnost obavljati i sezonski, ali najdulje do 9 mjeseci godišnje. U članku autor pojašnjava koje se djelatnosti mogu obavljati kao sezonski obrti, te piše i o obvezama obrtnika kada djelatnost obavljaju sezonski.

Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti, u skladu sa čl. 8. Zakona o obrtu¹, od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

Obrti u smislu Zakona o obrtu su:

- slobodni obrti za obavljanje kojih se kao uvjet ne traži ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit,
- vezani obrti za obavljanje kojih se kao uvjet traži ispit o stručnoj osposobljenosti, vezani obrti za obavljanje kojih se traži odgovarajuća srednja stručna sprema i vezani obrti za obavljanje kojih se kao uvjet traži majstorski ispit,
- povlašteni obrti koje obrtnik smije obavljati samo na temelju povlastice, odnosno dozvole koju izdaje nadležno ministarstvo, odnosno drugo tijelo čija je nadležnost propisana posebnim propisom ovisno o djelatnosti.

Temeljno obilježje obavljanja obrta je samostalnost i trajnost, a za obavljanje slobodnih, vezanih i povlaštenih obrta obrtnik mora uz ostale uvjete imati i obrtnicu. Uvjeti potrebni za obavljanje obrta propisani su čl. 8. – 26. Zakona o obrtu.

Osim, kao trajno obavljanje obrtničke djelatnosti, obrt se može obavljati i kao sezonski obrt **najdulje devet mjeseci unutar jedne kalendarske godine**, neprekidno ili s prekidima (čl. 3. Zakona o obrtu).

U vrijeme trajanja sezonskog obavljanja obrta, obrtnici uspostavljaju svojstvo osiguranika.

Sezonsko obavljanje obrta u određenom razdoblju se upisuje u Obrtni registar kod mjesno nadležnog ureda državne uprave.

Obrtnik **ne smije** sezonski obavljati obrt **izvan upisanog razdoblja**.

1. Djelatnosti koje se mogu obavljati kao sezonski obrti

Člankom 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrtu² brišana je odredba kojom je bilo propisano da ministar nadležan za obrt donosi pravilnik o djelatnostima koje se mogu obavljati kao sezonski obrt nakon prethodno pribavljenog mišljenja Hrvatske obrtničke komore i uz suglasnost nadležnog ministra, ovisno o djelatnosti obrta.

ističemo...

Proizlazi da se od 1.1.2020. **sve obrtničke djelatnosti** mogu obavljati **sezonski** osim ako nije drugačije propisano nekim posebnim propisom.

Naime, shodno navedenoj promjeni u Zakonu o obrtu, ovisno o trendovima na tržištu kao i osobnom odabiru obrtnika smatra se da sezonsko obavljanje obrtničke djelatnosti ne treba uvjetovati popisom djelatnosti.

Jedino ograničenje sezonskog obavljanja obrtničke djelatnosti može postojati samo kroz posebne propise.

U slučaju **privremene obustave** obavljanja sezonskog obrta, obrtnik je obavezan pismeno izvijestiti, odnosno prijaviti privremenu obustavu obavljanja djelatnosti mjesno nadležnom uredu državne uprave i nadležnoj ispostavi Porezne uprave (PU).

Obrtnik može privremeno obustaviti obavljanje obrta u trajanju do jedne godine o čemu pisano izvješćuje mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba u roku od 30 dana od dana obustave (čl. 31. st. 1. Zakona o obrtu). Iznimno od navedenog, obrtnik može privremeno obustaviti obavljanje obrta u trajanju do tri godine, kada koristi roditeljni/roditeljski dopust do navršene treće godine djetetova života, odnosno do osme godine djetetova života kada koristi pravo na njegu djeteta s težim smetnjama u razvoju, a pravo je priznato izvršnim rješenjem Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Iznimno, obrtnik može obustaviti obavljanje obrta dulje od jedne godine u slučaju bolesti ili nastupa više sile (čl. 31. st. 3. Zakona o obrtu).

O ponovnom početku obavljanja obrta obrtnik je dužan pisano izvijestiti mjesno nadležni ured državne uprave najkasnije u roku od 7 dana nakon isteka vremena privremene obustave obavljanja obrta.

Mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba, o privremenoj obustavi, odnosno o ponovnom početku obavljanja djelatnosti donosi rješenje koje dostavlja nadležnom tijelu za poslove financija, nadležnim inspekcijama, Hrvatskoj obrtničkoj komori, nadležnom Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje te Državnom zavodu za statistiku.

Skrećemo pozornost da fizička osoba može obavljati sezonski obrt ako, pored općih (npr. mora imati obrtnicu), ispunjava i posebne uv-

1 Zakon o obrtu (Nar. nov., 143/13 – 41/20 – ispravak)

2 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrtu (Nar. nov., 127/19)

jete za obavljanje određene djelatnosti sukladno odredbama Zakona o obrtu i propisa donesenih na temelju toga Zakona.

Samo vrijeme obavljanja sezonskog obrta određuje se na temelju zahtjeva obrtnika. U obrtnicu se upisuje razdoblje u kojem se obavlja sezonski obrt tijekom kalendarske godine, a **najduže do 9 mjeseci** godišnje.

2. Plaćanje doprinosa u sezonskom obrtu

U vrijeme sezonskog obavljanja obrtničke djelatnosti obrtnik ima svojstvo osiguranika u mirovinskom i zdravstvenom osiguranju.

Porezni obveznici, koji obavljaju samostalnu djelatnost, obvezni su plaćati **doprinos** za **obvezna osiguranja** u ukupnom iznosu od 36,5% na propisanu osnovicu. Osnovica za obračun doprinosa za sljedeću kalendarsku godinu utvrđuje se temeljem čl. 254. st. 1. Zakona o doprinosima³, a za 2024. objavljena je Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu⁴.

Iznosi osnovica za obračun doprinosa propisani su kao umnožak iznosa prosječne plaće i određenog koeficijenta. Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom za razdoblje siječanj – kolovoz 2023. iznosila je 1.560,00 €⁵.

ističemo...

Za obrtnika, iznos mjesečna osnovica za obračun obveznih doprinosa za 2024. iznosi 1.014,00 € (1.560,00 € x 0,65).

Obrtnik **mjesečno** plaća obvezne doprinose u ukupnom iznosu od 370,11 € i to:

- doprinos za mirovinsko osiguranje po stopi od 20% u iznosu od 202,80 € (1.014,00 € x 20%),
- doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 16,5% u iznosu od 167,31 € (1.014,00 € x 16,5%).

Obveza plaćanja navedenih doprinosa dopijeva najkasnije do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec.

Obrtnik je obveznik plaćanja obveznih doprinosa i u **razdoblju u kojem obavlja i sezonski obrt**.

Obrtnik stječe **svojstvo osiguranika** danom početka obavljanja sezonske djelatnosti u godini, a gubi pravo osiguranika danom prestanka obavljanja sezonske djelatnosti u odnosnoj kalendarskoj godini.

Obrtnik za razdoblje dok ne obavlja sezonski obrt nema pravo na mirovinsko i zdravstveno osiguranje po osnovi svoje obrtničke djelatnosti.

U vrijeme dok **ne obavlja sezonski obrt** fizička osoba može ostvariti pravo na mirovinsko i zdravstveno osiguranje na druge zakonski propisane načine (npr. može plaćati mirovinski doprinos koristeći institut produženog osiguranja, doprinos za zdravstveno osiguranje kao osoba koja ne obavlja djelatnost, kao član obitelji osiguranika koji je u radnom odnosu i dr.).

Kada fizička osoba sezonski obavlja samostalnu djelatnost, a istodobno je obvezno osigurana po osnovi radnog odnosa, obavljanje samostalne djelatnosti smatra se **drugom djelatnošću**. Kod obavljanja druge djelatnosti obvezni doprinosi se plaćaju na propisanu godišnju osnovicu.

3 Zakon o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08 – 114/23)

4 Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (Nar. nov., br. 150/23)

5 Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposleniku u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj – kolovoz 2023. (Nar. nov., br. 131/23)

Godišnja osnovica za obračun doprinosa obvezniku koji, prema propisima o porezu na dohodak, od druge djelatnosti utvrđuje dohodak jest dohodak ostvaren u poreznom razdoblju – razlika između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka ili dohodak utvrđen procjenom, u skladu s odredbama Općeg poreznog zakona⁶, prije umanjena dohotka za preneseni gubitak i ostalih umanjena dohotka prema propisima o porezu na dohodak i posebnim propisima.

Godišnja osnovica iz čl. 185. st. 1. i 2. Zakona o doprinosima može iznositi najviše do umnoška iznosa prosječne plaće, koeficijenta 0,65 i broja mjeseci u kojima je obavljao drugu djelatnost.

Kada se doprinosi obračunavaju prema godišnjoj osnovici iz čl. 185. Zakona o doprinosima, a razdoblje obavljanja druge djelatnosti **kraće je od ukupnog razdoblja** obavljanja djelatnosti u toj godini, **iznos godišnje osnovice razmjeran je broju mjeseci** u kojima je obveznik doprinosa obavljao drugu djelatnost u odnosu na broj mjeseci obavljanja djelatnosti u toj godini (čl. 186. st. 1. Zakona o doprinosima).

ističemo...

Za 2024. najviša godišnja osnovica za obveznika po osnovi obavljanja druge djelatnosti od koje utvrđuje dohodak od samostalne djelatnosti, umnožak je iznosa prosječne plaće od 1.560,00 € i koeficijenta 0,65 i brojke 12 te iznosi **12.168,00 €** (čl. 15. Naredbe o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu).

Shodno navedenom, najviša godišnja osnovica za obračun obveznih doprinosa za obveznika po osnovi obavljanja druge djelatnosti, koji obavlja djelatnost sezonskog obrta npr. 6 mjeseci, iznosila bi 6.084,00 € (12.168,00 € : 12 = 1.014,00 € x 6 mjeseci = 6.084,00 €).

2.1. Ostali doprinosi i članarine

2.1.1. Obvezni komorski doprinos

Obrtnici postaju obveznici plaćanja obveznog komorskog doprinosa sukladno odredbama Odluke o obveznom komorskom doprinosu za jedinstveni sustav organiziranosti obrta⁷ danom upisa u Obrtni registar, a obveza plaćanja doprinosa prestaje danom brisanja iz Obrtnog registra.

Komorski doprinos za jedinstveni sustav organiziranosti obrta mjesečno iznosi 1,9% osnovnog osobnog odbitka iz dohotka, sukladno Zakonu o porezu na dohodak⁸.

Obvezni komorski doprinos obrtnici uplaćuju tromjesečno, u rokovima dospijea prema sljedećem rasporedu:

Tromjesečje	Nadnevak u tekućoj godini		Zaduženje za razdoblje
	Zaduženja	Dospijea	
I	15. veljače	28. veljače	siječanj – ožujak
II	15. svibnja	31. svibnja	travanj – lipanj
III	15. kolovoza	31. kolovoza	srganj – rujanj
IV	15. studenoga	30. studenoga	listopad – prosinac

Zaduženje za dio tromjesečja, zbog upisa datuma početka obavljanja obrta ili prestanka u Obrtnom registru tijekom mjeseca, obraču-

6 Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 115/16 – 114/22; u nastavku OPZ)

7 Odluka o obveznom komorskom doprinosu za jedinstveni sustav organiziranosti obrta (Nar. nov., br. 154/22)

8 Zakon o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16 – 114/23; u nastavku: Zakon)

nava se razmjerno broju dana obavljanja obrta u tromjesečju. Iznos komorskog doprinosa po danu računa se polazeći od godišnjeg iznosa komorskog doprinosa podijeljenog s 365 dana u godini.

ističemo...

Za 2024. godinu **obvezni komorski doprinos** za jedinstveni sustav organiziranosti obrta **mjesečno iznosi 10,64 €** (čl. 14. st. 2. Zakona, 560,00 € x 1,9%), a uplaćuje se u tromjesečnom iznosu od 31,92 €.

Plaćanje obveznog komorskog doprinosa za jedinstveni sustav organiziranosti obrta odgovarajuće se primjenjuje na slučajeve sezonskog obavljanja obrta kao i kod privremene obustave obavljanja obrta.

Dakle, obrtnik koji obavlja sezonski obrt obavezan je plaćati komorski doprinos tijekom cijele godine u propisanim rokovima, bez obzira na to što djelatnost obavlja sezonski.

Napominjemo da, iznimno, **područna obrtnička komora** može u cijelosti ili djelomično otpisati potraživanja s osnova komorskog doprinosa obvezniku koji je u nemogućnosti izvršiti svoju obvezu zbog: privremenog zatvaranja obrta radi bolesti; nastupa više sile; korištenja roditeljnog, roditeljskog, posvojiteljskog ili skrbničkog dopusta, za vrijeme trajanja roditeljnog, roditeljskog, posvojiteljskog ili skrbničkog dopusta; prestanka obrta odjavom zbog poslovanja s gubitkom, insolventnosti ili nelikvidnosti za kalendarsku godinu u kojoj je u poreznoj prijavi iskazan gubitak te zbog privremene obustave obavljanja obrta zbog gubitka poslovnog prostora odnosno gubitka poslovnog partnera.

Uz pisani zahtjev područnoj obrtničkoj komori obveznik je dužan dostaviti i vjerodostojne isprave iz kojih je vidljiv nastup razloga nemogućnosti izvršenja obveze.

Oslobađaju se plaćanja komorskog doprinosa obrtnici novootvorenih obrta za prve dvije godine obavljanja obrta. Novootvorenim obrtom smatra se **samo prvi upis obrtnika** u Obrtni registar.

2.1.2. Članarina turističkoj zajednici

Sve pravne i fizičke osobe koje u turističkoj općini ili gradu imaju svoje sjedište, pogon, podružnicu, objekt u kojem se pruža usluga i sl., a koje trajno ili sezonski ostvaruju prihod pružanjem ugostiteljskih usluga, usluga u turizmu ili obavljanjem s turizmom neposredno povezanih djelatnosti, plaćaju članarinu turističkoj zajednici (čl. 3. Zakona o članarinama u turističkim zajednicama⁹).

Zakon o članarinama u turističkim zajednicama, u čl. 4., propisuje sve djelatnosti za koje je obvezno plaćanje članarine turističkoj zajednici, a u čl. 5. propisani su obveznici plaćanja članarine u djelatnosti trgovine, koji se razvrstavaju u posebne skupine.

Dakle, obrtnik koji obavlja sezonski obrt obavezan je plaćati članarinu turističkoj zajednici, ako je djelatnost koju obavlja propisana Zakonom o članarinama u turističkim zajednicama.

3. Vođenje poslovnih knjiga za sezonske obrte

Obrtnik koji obavlja sezonski obrt, a obveznik je plaćanja poreza na dohodak, obavezan je prijaviti se i u Registar poreznih obveznika nadležnoj ispostavi PU na Obrascu RPO i Obrascu ROD – DOP (čl. 249. Pravilnika o doprinosima¹⁰).

Sezonski obrtnik utvrđuje dohodak sukladno odredbama čl. 30. st. 1. Zakona. Dohodak se utvrđuje na temelju podataka iz poslovnih knjiga i evidencija kao i za druge porezne obveznike koji obavljaju samostalnu djelatnost iz čl. 29. Zakona. Propisane **poslovne knjige i evidencije** su:

- Knjiga primitaka i izdataka (Obrazac KPI),
- Popis dugotrajne imovine (Obrazac DI),
- Knjiga prometa (Obrazac KPR) i
- Evidencija o tražbinama i obvezama (Obrazac TO).

3.1. Evidencija o nabavi i uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala

Kod obveznika poreza na dohodak kao porezno priznati poslovni izdaci mogu se priznati samo oni izdaci o kojima postoje uredne isprave i koji su izravno vezani uz obavljanje djelatnosti i ostvarivanje primitaka (čl. 32. st. 1. Zakona i čl. 35. st. 2. – 4. Pravilnika o porezu na dohodak¹¹).

Između izdataka i primitaka **mora postojati međuzavisnost**, što znači da se učinjeni izdatak treba odraziti na ostvarivanje (povećanje) tekućih ili budućih primitaka.

Pri utvrđivanju povezanosti primitaka s izdacima polazi se od normativa (utroška materijala i energije i sl.) vodeći pri tome računa o načinu rada i posebnosti djelatnosti.

Za utvrđivanje povezanosti primitaka s izdacima porezni obveznici (proizvodne i uslužne djelatnosti koje obavljaju reprodukcijski i potrošni materijal za obavljanje djelatnosti te ugostitelji koji prodaju hranu, alkoholna i bezalkoholna pića i količine pića i napitaka koje su sami proizveli ili potrošili) u posebnim evidencijama moraju osigurati podatke o nabavi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka (naziv dobavljača, broj i datum fakture) i podatke o uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka (broj internog dokumenta – specifikacije, radnog naloga i sl.) za knjiženje u poslovne izdatke. Interni dokumenti o uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka moraju sadržavati podatke o količini i vrijednosti utrošenoga reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka te količinu i vrijednost gotovih proizvoda u koje je ugrađen reprodukcijski i potrošni materijal.

Promjene u evidenciji nabave i upotrebe reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka knjiže se najkasnije u roku od mjesec dana od dana nastanka promjene. Porezni obveznik koji svakodnevno upotrebljava reprodukcijski i potrošni materijal, pića i napitke može obavljati knjiženje i na temelju specifikacija o mjesečnoj uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka te mjesečnoj proizvodnji gotovih proizvoda u koje je ugrađen reprodukcijski i potrošni materijal.

Kako niti Zakonom a niti Pravilnikom nije propisan oblik i sadržaj evidencije o nabavi i uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, a niti evidencije gotovih proizvoda u koje je ugrađen reprodukcijski i potrošni materijal, Ministarstvo financija – Središnji ured Porezne uprave izdalo je Uputu pod brojem *KI.: 410-18/05-01/141 od 8.3.06.*

U analitičkim evidencijama evidentira se ulaz i izlaz zaliha, neovisno o tome jesu li **računi u svezi s nabavom plaćeni**.

Skrećemo pozornost da je kod gotovih proizvoda potrebno voditi i pomoćnu dokumentaciju, kako bi se utvrdila cijena koštanja proizvedenog gotovog proizvoda. Pomoćna dokumentacija može biti u obliku radnog naloga, specifikacije izdataka – troškova potrebnih za proizvodnju gotovog proizvoda i sl.

⁹ Zakon o članarinama u turističkim zajednicama (Nar. nov., br. 52/19 i 144/20)

¹⁰ Pravilnika o doprinosima (Nar. nov., br. 2/09 – 143/23)

¹¹ Pravilnik o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17 – 143/23; u nastavku: Pravilnik)

Analiitičku evidenciju zaliha materijala potrebo je voditi iz više zloga, kao npr.:

- da se može dokazati utrošak zaliha prema normativima utroška materijala vodeći pri tome računa o načinu rada i posebnosti djelatnosti,
- da se može usporediti popisano – stvarno stanje zaliha s knjigovodstvenim stanjem,
- da se može utvrditi eventualna odgovornost radnika za manjak,
- da se može dokazati dopušteni manjak, kalo, kvar, rastep i lom, koji nije oporeziv PDV-om,
- da porezni obveznik ima pravodobnu informaciju o eventualnoj potrebi nabave novih zaliha u svezi ugovorenih poslova,
- da se informira poreznog obveznika o stanju zaliha koje se dugo ne mijenjaju te su postale nekurentne ili čak možda i neuporabljive i dr.

Analiitičku evidenciju zaliha materijala moguće je voditi i na npr. materijalnim karticama na istovjetan način kao što ih vode i pravne osobe. Na materijalnoj kartici prati se ulaz, izlaz i stanje zaliha po količini, cijeni i vrijednosti. Zalihe gotovih proizvoda, trgovačke robe na veliko i malo moguće je voditi i na npr. robnim karticama.

Slijedom toga sezonski obrti koji u obavljanju svoje djelatnosti obavljaju reprodukcijски i potrošni materijal za obavljanje djelatnosti, ugostitelji koji prodaju hranu, alkoholna i bezalkoholna pića i napitke te koji izrađuju gotove proizvode i oni koji obavljaju raznu robu **trebaju** voditi Evidencije o nabavi i uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, Evidencije o proizvodnji gotovih proizvoda i Evidencije o nabavi i uporabi robe

3.2. Izdavanje računa

Sezonski obrtnik za svaku prodaju, odnosno obavljenju uslugu mora **izdati račun** koji mora imati najmanje elemente propisane čl. 48. st. 5. Pravilnika.

Naime, računi koje izdaju obveznici poreza na dohodak, a koji nisu obveznici PDV-a, obvezno sadrže najmanje podatke:

- o izdavatelju (naziv radnje, podatke o vlasniku odnosno nositelju zajedničke djelatnosti a osobito ime i prezime, OIB, adresu prebivališta ili uobičajenog boravišta),
- o poslovnoj jedinici ako je promet obavljen preko poslovne jedinice,
- zatim nadnevak izdavanja računa,
- broj računa,
- naziv robe ili usluge,
- jediničnu cijenu i ukupni iznos računa
- te ostale podatke prema propisima o fiskalizaciji, a ispostavljaju se najmanje u dva primjerka – jedan se uručuje kupcu, a drugi služi izdavatelju kao isprava za knjiženje u poslovnim knjigama.

Napominjemo da obveznici fiskalizacije, izdaju račune s podacima propisanim čl. 48. st. 5. Pravilnika, putem fiskalne blagajne, a isti moraju sadržavati još i **sljedeće podatke**:

- 1) vrijeme izdavanja računa (sat i minuta),
- 2) oznaku operatera (osobe) na naplatnom uređaju,
- 3) oznaku načina plaćanja računa – novčanice, kartica, ček, transakcijski račun, ostalo,
- 4) Jedinstveni identifikator računa,
- 5) zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije i
- 6) QR kod¹².

Temeljno načelo evidentiranja poslovnih primitaka odnosno poslovnih izdataka u Obrascu KPI jest **načelo blagajne** tj. primici i izdaci od poslovnih događaja utvrđuju se tek nakon primljenih uplata odnosno obavljenih isplata (čl. 11. st. 3. Zakona).

3.3. Obveznici PDV-a

Sezonski obrtnik postaje obveznikom PDV-a u dva slučaja, i to:

- po sili Zakona o porezu na dodanu vrijednost¹³, ako je u prethodnoj kalendarskoj godini ostvario primitke veće od 40.000,00 € i
- svojom voljom, ako se pismeno prijavi (**Obrazac P – PDV**) nadležnoj Poreznoj upravi prema svojem prebivalištu u Registar obveznika PDV-a. Rješenje Porezne uprave tada obvezuje sezonskog obrtnika da 3 godine bude obveznik PDV-a.

Sezonski obrtnik mora se prijaviti u Registar obveznika PDV-a ako je vrijednost njezinih isporuka u prethodnoj **ili tekućoj** kalendarskoj godini prešla iznos iz čl. 90. st. 1. Zakona o PDV-u.

Sezonski obrtnik prijavu podnosi u nadležnu ispostavu Porezne uprave prema svome sjedištu odnosno prebivalištu ili uobičajenom boravištu podnošenjem Zahtjeva za registriranje za potrebe PDV-a radi upisa u Registar obveznika PDV-a najkasnije do 15. siječnja tekuće godine odnosno do 15-og dana u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je obavio isporuke u iznosu većem od 40.000,00 € (čl. 185. st. 4. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost¹⁴).

ističemo...

Porezni obveznik sa sjedištem prebivalištem ili uobičajenim boravištem u tuzemstvu čija vrijednost isporuka dobara i usluga u prethodnoj kalendarskoj godini **nije bila veća od 2.000.000,00 € bez PDV-a**, može obračunavati i plaćati PDV na temelju **naplaćenih naknada** za obavljene isporuke (čl. 125.i st. 1. Zakona o PDV-u).

Sezonski obrtnik koji je postao obveznikom PDV-a automatski **postaje i obveznik poreza na dohodak**, a obvezu PDV-a utvrđuje po naplaćenim naknadama, s tim da pravo na pretporez ima kada plati ulazne račune primljene od drugih obveznika PDV-a.

Porezni obveznik mora za isporučena dobra i obavljene usluge ispostaviti račun koji sadrži najmanje podatke propisane čl. 79. Zakona o PDV, ali s napomenom „**Obračun prema naplaćenju naknadi**“ (čl. 125.i st. 5. Zakona o PDV-u i čl. 139. st. 3. Zakona o PDV-u i čl. 197. st. 4. Pravilnika o PDV-u), kada PDV plaća temeljem naplaćenih naknada.

Trenutkom naplate smatra se:

- 1) kod doznaka u korist transakcijskog računa, trenutak naplate na račun,
- 2) kod primljenih mjenica, trenutak naplate ili prijenosa (indosiranja) mjenice,
- 3) kod čeka, trenutak primitka čeka,
- 4) kod kreditnih kartica, trenutak naplate na račun,
- 5) kod prijeboja, asignacija, cesija i preuzimanja duga, kada su se stekli propisani uvjeti odnosno trenutak potpisa odgovarajućih ugovora ili drugih isprava (čl. 193.d st. 1. Pravilnika o PDV-u).

13 Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Nar. nov., br. 73/13 – 114/23: u nastavku: Zakon o PDV-u)

14 Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (Nar. nov., br. 79/13 – 1/24: u nastavku: Pravilnik o PDV-u)

12 čl. 9. st. 1. Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 133/12 – 114/23)

Račun se ispostavlja u najmanje dva primjerka, od kojih se jedan daje kupcu, a drugi služi kao isprava za evidentiranje u poslovnim knjigama. Na ispostavljenim računima **obvezno se posebno iskazuje iznos PDV-a**.

Propisi o PDV-u **ne reguliraju** izdavanje gotovinskih računa. Međutim, računi za gotovinski promet moraju sadržavati najmanje podatke propisane odredbama Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom i Pravilnika o fiskalizaciji u prometu gotovinom¹⁵ te čl. 63. OPZ-a.

Naime, sukladno odredbi čl. 63. OPZ-a računi za gotovinski promet, isjeći vrpce ili potvrđnice iz naplatnih uređaja moraju sadržavati najmanje ove podatke:

- 1) broj i nadnevak izdavanja
- 2) ime (naziv), adresu i osobni identifikacijski broj poduzetnika koji je isporučio dobra ili obavio usluge te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i sl.)
- 3) količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga
- 4) ukupni iznos naknade i poreza razvrstani po poreznoj stopi.

U nastavku dajemo mogući izgled računa naplaćenog u gotovini od građanina preko naplatnog uređaja, za sezonskog obrtnika – koji prerađuje i konzervira voće i povrće, obveznika PDV-a.

Primjer 1. – Gotovinski račun sezonskog obrtnika – obveznik PDV-a

Obrt za preradu i konzerviranje voća i povrća „Sunce“

Vlasnik: Mate Otočki

Brač, Ulica lavande 5

OIB: 23499718861

Brač, 30.10.2024.

Datum: 30.10.2024.

Vrijeme: 16:00

Račun broj: 105 – 01 – 1

Naziv proizvoda	Količina	Cijena	Iznos u €
Pasirana rajčica u staklenki	10 lit	1,50	15,00
Konzervirani krastavci u staklenki	10 kg	2,00	20,00
Konzervirana artičoka u staklenki	3 kg	5,00	15,00
Ukupno:			50,00

Način plaćanja: Novčanice – gotovina

Obračun poreza

Vrsta poreza	Stopa	Osnovica	Iznos poreza
PDV	25%	40,00	10,00

Oznaka operatera: k1

Zaštitni kod izdavatelja računa:

C33667cab40dde0kk5a4b1561951sd89

JIR:

660f7500-e28c-21d4-b525-997733110000

Iz gotovinskog računa PDV izračunavamo putem preračunate stope PDV-a, u ovom primjeru PDV sadržan u ukupnom iznosu računa je 10,00 kn (50,00 x 20% preračunata stopa za PDV po stopi od 25%).

ističemo...

Napominjemo da za razliku od računa naplaćenih gotovinom, računi koji se naplaćuju putem transakcijskog računa kod banke, **ne moraju** sadržavati podatke o JIR-u i zaštitnom kodu izdavatelja obveznika fiskalizacije, budući se isti ne šalju internetskom vezom Poreznoj upravi na fiskalizaciju.

Iznimno od čl. 62. st. 1. OPZ-a, računi se ne moraju ispostavljati ako se promet ostvaruje od priređivanja lutrijskih igara, igara kladjenja, igara u casinima te na automatima za igre na sreću i zabavu, ako se pretežni dio vrijednosti prometa odnosi na maloprodaju dnevnog tiska, duhana i duhanskih prerađevina, maraka i drugih poštanskih vrijednosnica, ako se prodaja obavlja putem automata, ako se vlastiti poljoprivredni proizvodi proizvedeni na vlastitom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu izravno prodaju krajnjem potrošaču u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, ako se prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda obavlja na tržnicama i otvorenim prostorima.

Prodajom na tržnicama i otvorenim prostorima smatra se isključivo prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda krajnjem potrošaču koja se obavlja na neki od sljedećih načina:

- na štandovima i klupama na tržnicama na malo te
- na štandovima i klupama izvan tržnica na malo.

Obveznici PDV-a, za isporučena dobra ili obavljene usluge drugim obveznicima PDV-a, obvezni su izdavati račune koji moraju sadržavati najmanje podatke propisane čl. 79. Zakona o PDV-u.

Obrtnici – obveznici PDV-a, račune za gotovinski promet dnevno upisuju u Obrazac I-RA i u Obrazac KPI. Druga mogućnost je da se na temelju isprave o dnevnom gotovinskom prometu – mjesečna specifikacija, evidentira u jednom iznosu gotovinski promet za cijelo razdoblje oporezivanja u Obrascu I-RA i Obrascu KPI i to najkasnije u rokovima propisanim za utvrđivanje obveze PDV-a (čl. 164. st. 3. Pravilnika o PDV-u).

Sezonski obrtnik prijavu na Obrascu PDV mora podnijeti nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema sjedištu odnosno prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika, najkasnije do 20-og dana u tekućem mjesecu po proteku razdoblja oporezivanja.

Razdoblja oporezivanja su od prvog do posljednjeg dana u mjesecu.

Skrećemo pozornost da obračunani PDV na isporuke dobara i usluga nije primitak sezonskog obrtnika, niti je PDV zaračunan na ulaznim računima – pretporez izdatak sezonskog obrtnika.

Shodno navedenom, sezonski obrtnik naplaćeni PDV evidentira u **stupcu 8 Obrasca KPI**, a plaćeni pretporez u **stupcu 13 Obrasca KPI**, tj. naplaćeni PDV odnosno plaćeni pretporez **ne evidentira** se kao primitak odnosno izdatak sezonskog obrtnika.

Ostale odredbe Zakona o PDV-u i Pravilnika o PDV-u, koje se primjenjuju na obveznike poreza na dohodak u sustavu PDV-a i koji posluju cijelu godinu, istovjetno se primjenjuju i na sezonske obrtnike.

Sezonski obrtnici koji su obveznici poreza na dohodak, a nalaze se i u sustavu PDV-a, što se tiče propisa o PDV-u, u poslovanju također postupaju na istovjetan način kao i klasični obveznici poreza na dohodak, a koji PDV obračunavaju po naplaćenim naknadama.

4. Utvrđivanje dohotka

Sezonski obrtnici u svezi vođenja poslovnih knjiga, utvrđivanja primitaka i izdataka, plaćanja poreza na dohodak, utvrđivanja godišnjeg

15 Pravilnik o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 146/12 – 1/24)

poreza na dohodak i drugog, u smislu odredbi Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o porezu na dohodak, postupaju na istovjetan način kao i fizičke osobe koje dohodak od samostalnih djelatnosti ostvaruju trajno (tj. tijekom cjelokupnog poreznog razdoblja).

U svezi evidentiranja poslovnih primitaka i poslovnih izdataka kod sezonske djelatnosti obrta skrećemo pozornost **na sljedeće**:

istićemo...

Neovisno o tome što se putem sezonskog obrta djelatnost obavlja samo u određenom razdoblju kalendarske godine, primjenjujući načelo blagajne poslovni primitci i poslovni izdaci mogu nastati bilo kada u tijeku poreznog razdoblja, što znači da se u trenutku naplate ili plaćanja i evidentiraju u poslovne knjige, jasno uz uvjet da se odnose **na razdoblje obavljanja sezonskog obrta**.

Kod obrtnika koji obavlja sezonsku samostalnu djelatnost često je pitanje kako obračunavati amortizaciju u sezonskom obrtu?

Za obavljanje samostalne djelatnosti obrtnik nabavlja i dugotrajnu imovinu, koju u trenutku nabave evidentira u Obrascu DI. Mišljenja smo da se u sezonskom obrtu obračun amortizacije dugotrajne imovine obavlja na istovjetan način kao i kod obrta koji posluje cijelo porezno razdoblje. Naime, za vrijeme kada se ne obavlja djelatnost sezonskog obrta, nije riječ o dugotrajnoj imovini kojom se ne obavlja djelatnost, već samo o smanjenom obujmu korištenja dugotrajne imovine kao prolaznom stanju u obavljanju djelatnosti.

Nabavna vrijednost dobara dugotrajne imovine, koja su unesena u Obrazac DI, otpisuje se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit¹⁶.

Godišnje amortizacijske stope utvrđuju se prema amortizacijskom vijeku za svrhe oporezivanja, za pojedine su grupe dugotrajne imovine (čl. 12. st. 5. Zakona o porezu na dobit). Također, porezni obveznik može obračunavati amortizaciju u iznosu nižem od porezno dopustivog, a tako obračunana amortizacija smatra se i porezno priznatim rashodom (čl. 12. st. 7. Zakona o porezu na dobit). Također, porezni obveznik može obračunavati amortizaciju u iznosu nižem od porezno dopustivog, a tako obračunana amortizacija smatra se i porezno priznatim rashodom (čl. 12. st. 7. Zakona o porezu na dobit).

Shodno naprijed navedenom, mišljenja smo da sezonski obrtnik svojom odlukom treba utvrditi niže stope amortizacije za dugotrajnu imovinu evidentiranu u Obrascu DI, jer kod obavljanja sezonske djelatnosti dugotrajnu imovinu koristi u smanjenom obujmu.

Kod dohotka od samostalne djelatnosti iz čl. 29. Zakona i dohotka koji se oporezuje na način propisan za samostalne djelatnosti prema čl. 30. – 35. Zakona, mjesečni predujam se utvrđuje i plaća na temelju podataka u podnesenoj godišnjoj prijavi poreza na dohodak. Mjesečni predujam poreza na dohodak od samostalne djelatnosti porezni obveznici plaćaju za mjesec koji slijede iza mjeseca u kojemu je istekao rok za podnošenje godišnje porezne prijave do isteka roka za podnošenje sljedeće godišnje porezne prijave.

Predujmovi poreza na dohodak plaćaju se mjesečno do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec, i to na osnovi podataka iskazanih u godišnjoj poreznoj prijavi za prethodno porezno razdoblje tako da se porezna obveza za koju se utvrđuje predujam dijeli s brojem mjeseci istog razdoblja u kojem se samostalna djelatnost obavljala. Ako porezni obveznik u godišnjoj poreznoj prijavi uz dohodak od samostalne djelatnosti iskaže i dohodak iz ostalih izvora, predujam poreza za iduće razdoblje utvrđuje se samo od porezne obveze proizašle od obavljanja samostalne djelatnosti (čl. 37. st. 5. Zakona).

istićemo...

Kako sezonski obrtnici također obavljaju samostalnu djelatnost, plaćaju **predujam poreza na dohodak** na način propisan čl. 37. Zakona.

Napominjemo da Porezna uprava može na temelju obavljenog očevida i nadzora, podataka iz obrađenih godišnjih poreznih prijava ili drugih podataka o poslovanju poreznog obveznika s kojima raspolaze izmijeniti rješenje o plaćanju predujmova ako je doneseno, odnosno donijeti rješenje i utvrditi nove iznose mjesečnih predujmova.

Rješenje o plaćanju predujma poreza na dohodak donosi se ako Porezna uprava, prema čl. 37. st. 3. Zakona, udovolji zahtjevu poreznog obveznika da promijeni visinu utvrđenog predujma. Porezni obveznik koji zahtijeva da mu se umanjí utvrđeni predujam obvezan je sastaviti obračun koji sadrži sve bitne podatke iz godišnje porezne prijave koji se odnose na proteklo razdoblje tekuće godine i taj obračun priložiti zahtjevu za izmjenu predujma. Ako PU ne udovolji zahtjevu poreznog obveznika, donosi rješenje kojim se odbija podneseni zahtjev (čl. 50. st. 2. i 3. Pravilnika).

Godišnju poreznu prijavu na **Obrascu DOH** sezonski obrtnici predaju PU najkasnije do kraja veljače tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

Sezonski obrtnik koji počinje obavljati samostalnu djelatnost u kalendarskoj godini ne plaća predujam poreza na dohodak od samostalne djelatnosti do podnošenja prve godišnje prijave na Obrazac DOH.

Zaključujemo da sezonski obrtnici u svezi vođenja poslovnih knjiga, utvrđivanja primitaka i izdataka, plaćanja poreza na dohodak, utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i drugog, postupaju na istovjetan način kao i fizičke osobe koje trajno ostvaruju dohodak od samostalnih djelatnosti, u smislu odredbi Zakona i Pravilnika.

¹⁶ Zakon o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04 – 114/23)